

2026-04-21

Avtalsplattform

Avtalsplattformens syfte är att kortfattat beskriva förbundets långsiktiga avtalspolitiska mål och de ekonomiska förutsättningarna. Plattformen utgör grunden när yrkanden utformas i den kommande avtalsrörelsen.

Som utgångspunkt för de avtalspolitiska målsättningarna används förbundets Strategi 2030 vilken anger att läkare ska ha ett hållbart arbetsliv, professionell autonomi och en god arbetsmiljö samt att all arbetad tid ska ersättas och kompenseras rätt.

Avtalspolitiska målsättningar

Goda arbetsvillkor för läkare

Läkare är en central resurs för att kunna bedriva en säker, effektiv och högkvalitativ hälso- och sjukvård. Förbundet strävar efter att stärka läkares arbetsvillkor och säkerställa att den kompetens och det ansvar som yrket innebär också avspeglas i villkor som gör det attraktivt och lönsamt att vara läkare. För att detta ska vara möjligt krävs förbättringar både vad gäller arbetsmiljö och kompensation för utfört arbete.

All arbetad tid ska ersättas och kompenseras rätt

Läkare ska ha konkurrenskraftiga löner och full kompensation för all arbetad tid.

Det centrala löneavtalet ska ge lokalföreningarna reellt inflytande över löneöversynsprocessen, säkra medlemmarnas möjlighet att påverka sig egen lönebildning och skapa förutsättningar för ökade reallöner.

Lönen ska vara individuell och differentierad och baserad på kända kriterier såsom kompetens, ansvar, erfarenhet, engagemang, skicklighet och ledarskap. Karriärstrukturen för läkare, inklusive ansvar för handledning, utbildning och forskning, är en central del av lönebildningen under hela yrkeslivet. Lönestrukturen ska uppmuntra till och avspegla kompetensutveckling, kontinuitet och att läkare bidrar till verksamhetens utveckling.

Studenter och läkare tidigt i karriären är ett värdefullt bidrag till hälso- och sjukvården. Förbundets statistik visar att ingångslönerna för dessa grupper inte följer löneutvecklingen för övriga läkare, vilket behöver uppmärksammas i förbundets fortsatta arbete. Utbildningstjänsterna behöver också bli fler, eftersom bristen på dessa leder till försenad karriär, vilket påverkar både lönebildning och livslön negativt.

En grundläggande förutsättning för goda villkor är att all arbetad tid ersätts och kompenseras rätt. Detta kräver väl utformade centrala kollektivavtal som sätter ramar men som tillåter anpassningar genom lokala kollektivavtal och individuella överenskommelser, utan att villkoren försämrats. Detta är särskilt viktigt när det gäller övertidskompensation, där förbundet fortsatt ser en hantering och tillämpning som gör att läkare inte erhåller de ersättningar som avtalen berättigar. En sådan hantering strider mot avtalets intention och urholkar principen om ersättning för all arbetad tid. I grunden handlar detta om en självklar princip: läkare ska inte arbeta gratis.

Hållbart arbetsliv och god arbetsmiljö

Läkares arbetsmiljö präglas idag av stora utmaningar. För att uppnå ett hållbart arbetsliv och en god arbetsmiljö krävs en rimlig arbetsbelastning, arbetstider som möjliggör återhämtning, balans mellan arbete och fritid och arbetsplatser fria från kränkningar, diskriminering och sexuella trakasserier. Förutsättningarna för ett hållbart arbetsliv ska vara goda i alla skeden av yrkeslivet. Tillräckliga resurser och bemanning är grundläggande förutsättningar för att uppnå en god arbetsmiljö.

Ekonomiska förutsättningar

Den globala ekonomin beräknas växa med cirka 3 procent per år framöver, vilket är något lägre än det historiska genomsnittet men ändå positivt. För svensk konjunktur visar utfall och indikatorer tydliga tecken på att återhämtningen nu har påbörjats. BNP-tillväxten väntas ta fart under 2026 och 2027, där hushållens konsumtion utgör den starkaste drivkraften. Konjunkturuppgången gynnas av en expansiv ekonomisk politik och att osäkerheten kring tullar minskat något.

Stigande sysselsättning och fler arbetade timmar höjer lönesumman i år, vilket gynnar skatteunderlaget som ökar med 5 procent 2026 (underliggande utveckling). Från 2027 ökar skatteunderlaget mer i linje med det historiska genomsnittet.

Samtidigt kan ett fortsatt osäkert världsläge komma att påverka de ekonomiska förutsättningarna.